

*Pozytywny wpływ czytania książek na rozwój
dziecka.*

*„Czytanie książek to najpiękniejsza zabawa, jaką
sobie ludzkość wymyśliła”.*

Wisława Szymborska

ZALETY CZYTANIA

CZYTANIE KSIĄŻEK

Rozwija wyobraźnię

Poprawia koncentrację

Wzbogaca język i słownictwo

Dostarcza wiedzy ogólnej

Pobudza ciekawość świata

Znakomita rozrywka, rozwija poczucie humoru

Rozwija uczucia i zdolność empatii

KSIĄŻKI SĄ OKNEM NA ŚWIAT

Najogólniej – czytanie wspiera rozwój na wielu płaszczyznach, m. in. rozwój wyobraźni, empatii, ćwiczenie koncentracji i pamięci (co w późniejszych latach ułatwia naukę). Bajki pomagają lepiej zrozumieć otaczającą dzieci rzeczywistość (nie bez powodu pierwsze książeczki są o codziennych czynnościach, jak jedzenie, przewijanie, zabawa, o rodzinie, o zwierzątkach domowych itd.), poszerzyć wiedzę o świecie, budować swój system wartości i kształtować wrażliwość moralną. Jak zostało już wspomniane, głośne czytanie dzieciom stymuluje rozwój mowy, wzbogacając zarówno czynny jak i bierny zakres słów. Książki skłaniają do samodzielnego myślenia, wyciągania wniosków, analizowania. W późniejszym okresie dziecko łatwiej uczy się czytać – jest oswojone z literakami. Istotne jest również budowanie silnej więzi z rodzicem – maluch, któremu mama czy tata czyta bajkę, przytulając go i poświęcając mu swój czas, czuje się bezpieczny, ważny, kochany. Zaspakajamy więc w ten sposób potrzebę uwagi i miłości.

Bajki dla dzieci do czytania powinny być dopasowane do potrzeb i zainteresowań maluszków. Te dla niemowlaków muszą mieć dużo wyrazistych obrazków i grube, sztywne strony – dzięki temu nie zniszczą się tak szybko. Istotny jest przekaz bajek, wartości, z którymi w ten sposób możemy zapoznać dziecko. Wartościowe historie to przede wszystkim te o przyjaźni, miłości, tolerancji,

wdzięczności – dziecko może czerpać z nich dobre wzorce i kształtować swoją wrażliwość.

Książki dla najmłodszych powinny być również pełne ciekawych przygód, humoru (często zapominamy, że dzieci też mają poczucie humoru!). Popularne stają się np. książeczki, które poruszają trudne tematy, unikają kulturowych stereotypów czy uczą, jak radzić sobie z emocjami. Nie dążą też do prezentowania nierealnie idealnej rzeczywistości. Kiedy widzimy, że nasza pociecha zmagają się z jakimś problemem – np. boi się czegoś, nie radzi sobie ze złością, nie rozumie pewnych emocji, a może straciła bliską osobę, pomocne mogą okazać się bajki terapeutyczne.

Dziecko, któremu czyta się codziennie czuje się ważne i kochane. Buduje to jego mocne poczucie własnej wartości – wewnętrzną siłę i wiarę w siebie. Dzieci, którym się czyta będą używały bogatego i pięknego języka, posiadą umiejętności ciekawej konwersacji, łatwość publicznego wypowiedzenia się w sposób jasny, logiczny i obrazowy, czyli wartości bardzo ważne w życiu społecznym.

Zalety książki:

1. Książka pomaga nam rozwijać język i słownictwo. Uczy nas wyrażać myśli i rozumieć innych.
2. Książka rozwija myślenie. Dostarcza nam pojęć myślowych i nowych idei, rozszerza naszą świadomość i nasz świat.
3. Książka pobudza fantazję, uczy budować obrazy w wyobraźni.
4. Książka dostarcza nam wiedzy o innych krajach i kulturach, o przyrodzie, technice, historii, o tym wszystkim, o czym chcielibyśmy dowiedzieć się czegoś więcej.
5. Książka rozwija nasze uczucia i zdolność do empatii. Wyrabia w nas umiejętność wczucia się w czyjąś sytuację.
6. Książka dodaje sił i zapału. Dostarcza nam rozrywki i emocji. Może rozśmieszyć lub zasmucić. Może pocieszyć i wskazać nowe możliwości.
7. Książka może stawiać pytania, które angażują i pobudzają do dalszych przemyśleń.
8. Książka uczy nas etyki. Skłania do namysłu nad tym, co słuszne, a co nie, co dobre, a co złe.

9. Książka pomaga nam zrozumieć siebie. Odkrycie, że są inni, którzy myślą jak my, że mamy prawo do swoich odczuć i reakcji, umacnia nasze poczucie własnej wartości.

10. Książka pomaga nam zrozumieć innych.

11. Dobra książka dla dzieci, którą można czytać na głos, przynosi radość dzieciom i dorosłym.

Fazy rozwoju dziecka:

Wiek niemowlęcy – od 0 do 1

Czytanie na głos niemowlęciu stymuluje rozwój jego mózgu

- zabawa książką (książka – zabawka);
- proste ilustracje (przedmioty jako płaskie graficzne symbole);
- proste teksty (czytane i opowiadane);
- ważną rolę odgrywa pośrednik.

Wiek poniemowlęcy – od 1 do 3 lat

Czytanie kilkulatekowi rozbudza w nim ciekawość świata i pomaga mu zrozumieć siebie i innych

- **pomaga** zrozumieć mowę otoczenia;
- **pomaga** przyswoić pojęcia abstrakcyjne;
- **pomaga** przejść od pojęć prostych do złożonych;
- **pomaga** wzbogacić zasób słownictwa;
- ważną rolę odgrywa pośrednik.

Wiek przedszkolny – od 3 lat do 7 lat

Czytanie stymuluje rozwój mowy i usprawnia pamięć

- **rozwija** kompetencje poznawcze,
- **daje** dziecku wiedzę o sobie i otaczającym go świecie,
- **pomaga** poznać, nazwać i wyrażać emocje, a także pokazuje, jak sobie z nimi radzić,
- **usprawnia** myślenie, pamięć i mowę,
- **uczy** rozróżniać świat zewnętrzny od świata odczuć i wrażeń,
- **pomaga** oswoić trudne tematy i pokonywać lęki,
- **daje** nowe wzory osobowe oraz wskazówki, jak postępować w nieznanym dotąd sytuacjach,
- **rozwija** zainteresowanie słowem pisany oraz rozbudza w dziecku gotowość do nauki samodzielnego czytania,
- jest dla dziecka **czasem relaksu**, pozwalającym na odreagowanie emocji,
- **rozwija** kreatywność i wyobraźnię,
- **uczy** rozwiązywać problemy oraz wyciągać logiczne wnioski,
- jest świetnym **pretekstem do rozmowy** i wyprawy w miejsca związane z jej tematem,
- pomaga w przewyciężaniu **dysleksji**,
- **kształtuje** wrażliwość moralną dziecka ,
- **uczy** poprawnego wysławiania się,
- **rozwija** pierwsze pojęcia estetyczne.

Dzieci, którym rodzice regularnie czytają, szybciej się rozwijają, łatwiej przyswajają wiedzę o świecie i ludziach.

Młodszy wiek szkolny – od 7 do 12-13 lat

Książki kształtują pozytywny obraz siebie

- **pozwalają** rozwijać hobby, zainteresowania i zaspokajają ciekawość,
- **pomagają** dziecku odnaleźć się w nowej rzeczywistości, jaką jest szkoła,
- **ułatwiają** przyswajanie wiedzy i zapamiętywanie informacji,
- **wzbogacą** słownictwo,
- **rozwijają** umiejętność swobodnego wypowiedzania się i myślenia,
- **umacniają** więź z rodzicami i dziadkami,
- **rozbudzają** i kształtują wrażliwość emocjonalną,
- **dają** wewnętrzną siłę do radzenia sobie z trudnościami,
- **pokazują**, jak panować nad własnymi emocjami,
- **kształtują** osobowość oraz poczucie własnej wartości,
- **uczą** oceny swojego zachowania z moralnego punktu widzenia,
- **pomagają** rodzicowi zrozumieć emocjonalny i społeczny rozwój swojego dziecka.

Dziecko, które czyta książki, **chętniej będzie się uczyło** i poznawało nowe pojęcia – ma to wpływ na ogólny rozwój społeczny dziecka.

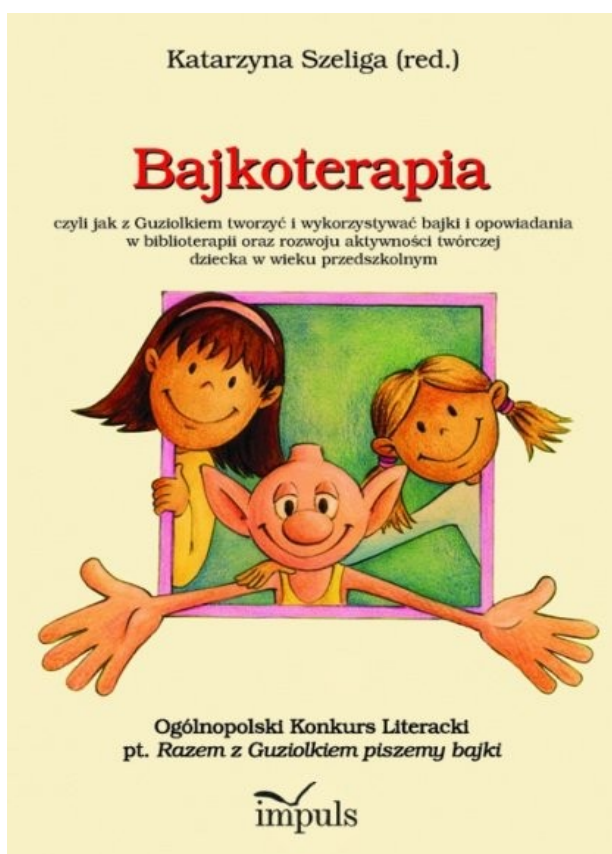
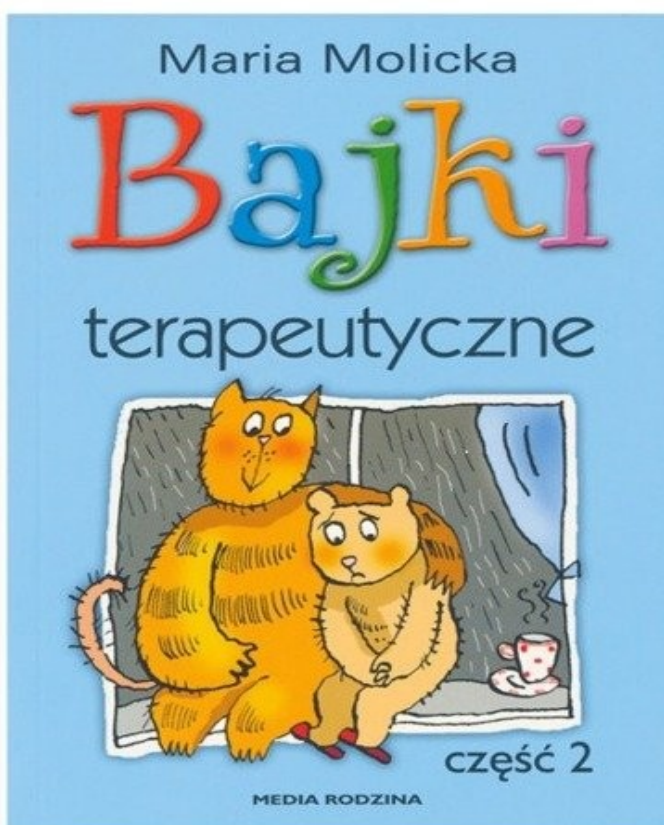
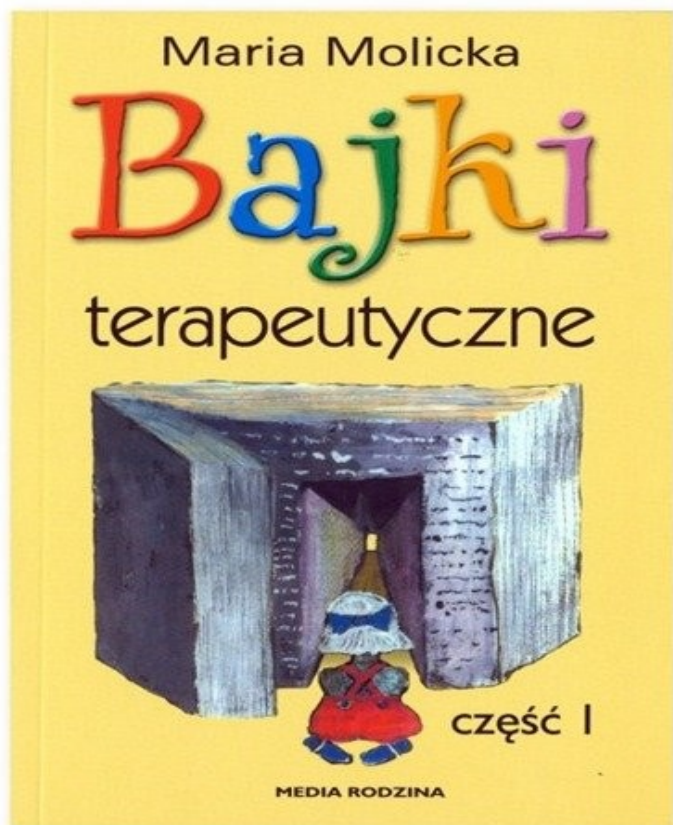
Książka zaspokaja potrzebę informacji i wzbogaca zasób wiadomości, zaś ilustracje w książkach ułatwiają tworzenie wyobrażeń o miejscach odległych i niedostępnych w codziennym życiu.

Dzięki czytaniu cała rodzina może wspólnie spędzać czas, a przeczytane treści mogą stanowić pretekst do wspólnych rozmów.

Wspólne głośne czytanie z dzieckiem pomoże mu pokonać wiele problemów wieku dorastania.

Literatura daje wsparcie w zmaganiu z różnymi problemami. Ogromną rolę odgrywają tutaj **bajki terapeutyczne**. Jest to literatura powszechnie znana i dostępna.

Biblioterapia jest ważną metodą wspierania i oddziaływania terapeutycznego we wczesnych okresach rozwoju dziecka. Może pomóc w efektywnym radzeniu sobie z sytuacjami trudnymi takimi jak: frustracje, lęki, niska samoocena, uzależnienia. Taka literatura kompensuje niezaspokojone potrzeby oraz wpływa na kształtowanie się poczucia własnej wartości. Ale w głośnym czytaniu chodzi tak naprawdę o to, aby poświęcić dziecku swój czas, uwagę, a przy tym miłość.

Bajkoterapia dotyczy bajek czytanych.
Czemu, w takim razie, bajki telewizyjne nie mogą ich zastąpić?
Jaka jest różnica, co powoduje, że bajki czytane są lepsze?

- Tylko czytanie umożliwia „wejście” w historię i głębokie przeżywanie. Oglądając bajkę dziecko jest odbiorcą gotowego zestawu skojarzeń, estetycznych wyobrażeń. Może na nie reagować, ale nie ma szansy ich współtworzyć.
- Codzienne czytanie dziecku dla przyjemności jest czynnością prawdziwie magiczną, zaspokaja bowiem wszystkie potrzeby emocjonalne dziecka, znakomicie wspiera jego rozwój psychiczny, intelektualny i społeczny. Jest jedną z najskuteczniejszych strategii wychowania, a przy tym przynosi dziecku ogromną radość i pozostawia cudowne wspomnienia.

Jak czytać dziecku?

Regularnie!!!

- Jeżeli dziecko rozwija się w przeświadczeniu, że książki są obecne w życiu rodziny, jeżeli widzi na co dzień, że rodzice czytają, a książki są czymś wpisanym w codzienność, to staną się one stałym, naturalnym elementem jego świata.
 - Wyłącz dziecku telewizor. "Fundujemy najmłodszym nadmiar bodźców, przed którymi nie mają jak się ochronić"
 - Dziecko przejmie czytanie odruchowo, nie będzie musiało się zastanawiać, jaką ma to wartość. Sięgnie spontanicznie po książkę i nie będzie trzeba specjalnie rozbudzać ciekawości i chęci czytania. Przekonanie, że warto czytać, będzie już stale obecne w świadomości małego człowieka. Dlatego szkoła nie będzie musiała go uczyć czytania jako czynności obcej czy nowej. Stanie się kontynuacją, trochę innym spojrzeniem na czytanie.
 - Ważne, by nie przymuszać dzieci do czytania, bo można tym spowodować trwały uraz. Czas spędzony z książką powinien kojarzyć się z przyjemnością, szczęśliwą chwilą. Szkolna nauka czytania bywa dla dzieci stresem, bo czytają publicznie,

często pokonując wstyd. Jeśli wcześniej uda się wytworzyć w dziecku dobre, pogodne skojarzenia, czytanie nie będzie dla niego wysiłkiem, tylko radością.

Jaką książkę wybrać?

Książek, które są doskonałym źródłem wiedzy o ludzkich emocjach nie brakuje. Doskonałym wyborem dla małego czytelnika mogą być np. „Niesamowite przygody dziesięciu skarpetek” autorstwa Justyny Bednarek. Bohaterkami są tu skarpetki, które podstępem uciekły z pralki w domu małej Be. Każda z nich korzysta z wolności na swój własny sposób. Jedna ze skarpet zostaje słynną gwiazdą filmową, kolejna troskliwie opiekuje się mysią rodziną, inna otula stopy bezdomnemu. I każdy z tych planów jest dobry! W czasie lektury dziecko dowiaduje się więc, że nie ma jednego scenariusza na szczęśliwe życie. Ile skarpetek, tyle pomysłów!

Wybierając książki dla dziecka, warto celować w tytuły pisane poprawnym, bogatym językiem, oczywiście cały czas pamiętając o tym, by poziom lektury był dostosowany do wieku dziecka.

Czytanie książek jest również bardzo pomocne na etapie nauki mówienia. Wówczas najlepiej wybierać tytuły skierowane do najmłodszych dzieci, takie jak „Pucio mówi pierwsze słowa”. Na kartach książki znajdują się krótkie, wierszowane historyjki, opisujące codzienne sytuacje, jakie mogą przytrafić się każdemu dwulatkowi. Towarzyszą im zabawne ilustracje, obrazujące nowe słowa, jakie pojawiły się w tekście, dzięki którym maluchowi łatwiej jest je zapamiętać.

Każda książka to nowa przygoda. Przewracając kolejne strony, poznajemy nowe, niesamowite krainy i fantastycznych bohaterów. Czasem historia potrafi pochłonąć do tego stopnia, że aż żal się z nią rozstawać. Nie ma na to lepszej metody, jak dobieranie do czytania tytułów, których fabuła faktycznie ciekawi dziecko, szanując przy tym jego wybory. Nie zmuszajmy więc dziecka do słuchania historii, które naszym zdaniem są wartościowe, ale je zwyczajnie nudzą. Książki powinny trafiać w zainteresowania dzieci.

Ciekawym sposobem na to, by rozbudzić w dziecku potrzebę sięgania po kolejne książki, jest także rozpoczęcie lektury jakiejś sagi. Wystarczy przytoczyć tu serię książek o Harrym Potterze. Świat magii i czarów oczarował tysiące małych

czytelników na całym świecie. Z książkami o nastoletnim czarodzieju warto poczekać jednak do czasu, gdy dziecko samo będzie potrafiło już czytać. Przedszkolakowi może za to spodobać się seria książek o „Neli - małej reporterce” albo przygodach niesfornego „Mikołajka”

Czytanie może pomóc dziecku w radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami.

Jeśli dziecko bardzo boi się pójścia do przedszkola, w oswojeniu się z nową sytuacją powinna pomóc mu książka autorstwa Katarzyny Kozłowskiej „Feluś i Gucio idą do przedszkola”. Pierwszy dzień w przedszkolu to w tej historii wielka wyprawa w nieznane. Przygoda zaczyna się od skompletowania ekwipunku, jakim jest wyprawka, potem pojawiają się nowi koledzy, leżakowanie, wspólne posiłki na stołówce, czyli wszystko to, czego maluch może doświadczyć w przedszkolu. Bardzo ciekawe i pomocne są również książki z serii „Tupcio Chrupcio”. To przygody małej, uroczej myszki.

Aby podtrzymać zainteresowanie dziecka lekturą i upewnić się, że właściwie zrozumiało sens opowieści, w trakcie lektury warto zadawać mu pytania. Mogą one dotyczyć treści bajki lub ilustrujących ją obrazków. Ogromnym wsparciem dla rodzica są też pozycje, których treść prowokuje słuchaczy do refleksji. Zalicza się do nich książka „Z muchą świat zwiedzamy i opowiadamy”. To zabawna historyjka o

muszce-podrózniczce, która w czasie swoich wojaży nieustannie popada w tarapaty. Każdą z przygód kończy seria pytań, o to, co mucha zrobiła źle i jak można było uniknąć zaistniałej sytuacji.

Tradycyjna książka ma dziś poważnych konkurentów w postaci Internetu i telewizji. To one pochłaniają obecnie najwięcej czasu współczesnych dzieci i młodzieży. Jednak jeśli dziecko od najwcześniejszych lat będzie przyzwyczajone do czytania, codzienna lektura powinna wejść mu w nawyk. Niezwykle ważna w tym procesie jest rola rodziców. Jeśli i oni po pracy przesiadują wyłącznie przed komputerem i telewizorem, dziecko nie będzie mieć właściwych wzorców. Choć przeczytanie bajki dziecku wymaga od rodzica poświęcenia chwili swojego wolnego czasu, jest to jednak czas wyjątkowy. Tworzy się bowiem wyjątkowa więź, w której budowaniu nie jest w stanie pomóc nawet najlepsza bajka na DVD, audiobook czy słuchowisko.

Specjaliści rekomendują, aby czytać dzieciom co najmniej 20 minut dziennie. To powinno wyrobić w dziecku umiejętność skupiania uwagi na dłużej niż kilka minut.

Artykuł opracowała na podstawie bibliografii Paulina Skrzypiec

Bibliografia:

- „Wpływ czytania na rozwój dzieci i młodzieży” - Dr Dorota Grabowska;
- „Zbadaj swoje dziecko” - dr Miriam Stoppord.
- Czytania domowe / Joanna Papuzińska. - Warszawa : "Nasza Księgarnia", 1975.
 - Dziecięce spotkania z literaturą / Joanna Papuzińska ; Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej im. Heleny Radlińskiej w Warszawie. - Warszawa : Wydawnictwo Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej, 2007.
 - Książki dla najmłodszych : od zera do trzech : poradnik / Grażyna Lewandowicz-Nosal. - Warszawa : Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2011.
 - Książki w życiu najmłodszych / redakcja naukowa Mariola Antczak, Agata Walczak-Niewiadomska ; Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. - Łódź : Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego ; Warszawa : Wydawnictwo SBP, 2015.
 - O potrzebie biblioterapii : praca zbiorowa / pod red. Krystyny Hrycyk ; Polskie Towarzystwo Biblioterapeutyczne, Państwowe Pomaturalne Studium Kształcenia Animatorów Kultury i Bibliotekarzy. - Wrocław : Państwowe Pomaturalne Studium Kształcenia Animatorów Kultury i Bibliotekarzy, 2012.
 - Psychologia rozwojowa / Maria Przetacznikowa, Grażyna Makiełło-Jarża. - Wyd. 3. - Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1980.
 - Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży / pod red. Marii Żebrowskiej ; [zespół aut. Zofia Babska i in.]. - Wyd. 10. - Warszawa : PWN, 1980.
- mustela - blog (zalety- czytania - książek-dzieciom)
www.pbw.zgora.pl